

Nr 150.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till statens livsmedelskommission för budgetåret 1949/50; givnen Stockholms slott den 11 mars 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Karin Kock.

Utdrag av protokollet över folkhushållningsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och jordbruksdepartementen anför chefen för folkhushållningsdepartementet, statsrådet Kock.

I årets statsverksproposition (tolfte huvudtiteln, punkterna 11 och 12) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Statens livsmedelskommission: Avlöningar samt Statens livsmedelskommission: Omkostnader för budgetåret 1949/50 beräkna förslagsanslag av 2 800 000 respektive 2 250 000 kronor. Jag torde nu ånyo få till behandling upptaga ifrågavarande spørsmål.

Vid behandlingen i årets statsverksproposition av frågan om anslag till Statens livsmedelskommission: Avlöningar för budgetåret 1949/50 framhöll jag följande:

Bihang till riksdagens protokoll 1949. 1 saml. Nr 150.

Vid 1947 års riksdag fattades principbeslut om inrättande av ett särskilt organ för jordbruksreglerande åtgärder, kallat statens jordbruksnämnd och bildat genom omorganisation av statens livsmedelskommission. Med stöd av Kungl. Maj:ts den 30 juni 1948 givna bemyndigande ha utredningsmän tillkallats för utredning rörande organisationen av den prisreglerande verksamheten på jordbrukets område m. m. Förslag rörande jordbruksnämndens organisation torde komma att framläggas i början av 1949. Då detta förslag med sannolikhet kommer att beröra även livsmedelskommissionens organisation och fortsatta verksamhet, synes det icke möjligt att nu fatta slutlig ståndpunkt till anslagsbehoven för livsmedelskommissionen. I avvaktan på avgörandet av frågan om jordbruksnämndens framtida organisation eller till dess klarhet vinnes om, huruvida utredningsmännens blivande förslag kommer att underställas årets riksdag, torde anslagen till livsmedelskommissionen böra upptagas med allenast beräknade belopp, enligt vad kommissionen föreslagit.

Betänkande med förslag till organisation för statens jordbruksnämnd har den 5 februari 1949 av förenämnda utredningsmän överlämnats till chefen för jordbruksdepartementet. Enligt detta förslag skulle statens jordbruksnämnd upprättas den 1 juli 1949 och statens livsmedelskommission samtidigt upphöra.

Chefen för jordbruksdepartementet har tidigare denna dag vid anmälan av fråga angående anslag till statens sockernämnd under budgetåret 1949/50 uttalat, att ifrågakvarande betänkande, med hänsyn till arten av de erinringar som i remissyttrandena framförts mot de där framlagda förslagen, torde böra överarbetas, innan på detsamma grundade förslag föreläggas riksdagen.

Då förslag om inrättande av en statens jordbruksnämnd således icke framlägges vid årets riksdag, kommer statens livsmedelskommission att även under nästa budgetår få utgöra det centrala organet såväl för jordbruksregleringen som för regleringar av krisnatur på livsmedelsområdet. Definitivt förslag till anslag för livsmedelskommissionens verksamhet under budgetåret 1949/50 torde därför nu böra framläggas.

Anslaget till livsmedelskommissionens avlöningar är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 1 980 000 kronor och anslaget till dess omkostnader med 1 800 000 kronor. Av Kungl. Maj:t ha för tiden 1 juli—31 december 1948 och 1 januari—30 juni 1949 anvisats belopp å tillhoppa 3 345 000 kronor till avlöningar och 3 320 000 kronor till omkostnader. Anslagen ha måst i väsentlig grad överskridas, enär anslagsberäkningen visat sig bygga på alltför optimistiska antaganden om möjligheterna till avveckling av regleringarna.

Livsmedelskommissionen framlade i skrivelse den 19 oktober 1948 förslag rörande anslag till kommissionen under budgetåret 1949/50. Kommissionen utgick i sina beräkningar från antagandet att ransoneringarna av köttvaror, matfett, socker och kaffe samt importregleringen skulle kvarstå i nuvarande omfattning under hela budgetåret 1949/50.

Vad beträffar medelsbehovet till kommissionens *avlöningar* för nästa budgetår räknade kommissionen med så stor del av personalen som erfordrades dels för arbetet med de ransonerings- och regleringar, som antagits kvarstå, dels för kvarvarande arbetsuppgifter beträffande den ekonomiska försvarsberedskapen, regleringsåtgärder i fråga om fisk och ärenden rörande utrikeshandeln, dels ock för arbetet med jordbruksregleringen. Den härför behövlige personalstyrkan uppskattade kommissionen till cirka 390 befattningshavare (däri inräknat kontrollanter och extrapersonal) i genomsnitt för budgetåret, jämfört med 422 befattningshavare per den 30 september 1948. Det sammanlagda anslagsbehovet för avlöningar under budgetåret 1949/50 beräknades enligt den sålunda gjorda kalkylen uppgå till 2 800 000 kronor. Därav beräknade kommissionen 1 150 000 kronor komma på regleringar av krisnatur och 1 650 000 kronor på jordbruksregleringen.

Beträffande anslaget till kommissionens *omkostnader* uppskattade kommissionen i förenämnda skrivelse utifrån de förutsättningar som i det föregående angivits det sammanlagda anslagsbehovet under nästa budgetår till 2 250 000 kronor. Därav beräknades 800 000 kronor vara behövlige för tryckning av ransoneringskort o. d., vilket direkt sammanhängde med de eventuellt kvarvarande ransoneringsarna, samt 200 000 kronor för annonsering. För jordbruksregleringen vore ett belopp av 500 000 kronor erforderligt.

Departementschefen. De förutsättningar, från vilka livsmedelskommissionens anslagsbehov under nästa budgetår böra bedömas, synas nu vara delvis andra än de, på vilka kommissionen byggde sina beräkningar hösten 1948. Försörjningsläget på livsmedelsområdet har under senare tid i vissa hänseenden utvecklats i sådan riktning att det synes möjligt att redan före eller i vart fall under nästa budgetår åstadkomma betydande lättnader i ransoneringsarna. Jag vill sålunda nämna, att ransoneringen av matfett torde bli den av de återstående ransoneringsarna som först kommer att slopas. Beträffande möjligheterna att avveckla sockerransoneringen är det ännu för tidigt att göra några mera bestämda uttalanden. Denna fråga torde få ytterligare övervägas under hänsynstagande till den inhemska skörden och föreliggande importmöjligheter. Utsikterna för att slopa ransoneringen av kött te sig mera ovissa, medan den ökning i fläskproduktionen, som man motser, kan ge möjlighet till lättnader i ransoneringshänseende. Kafferansoneringen torde komma att kvarstå under nuvarande valutavårigheter.

Om man antar, att kostnaderna för vissa av de nuvarande ransoneringsarna icke alls eller endast i mindre grad skola behöva belasta livsmedelskommissionens anslag under nästa budgetår, blir en viss nedskärning av dessa anslag möjlig. För ett bedömande av det erforderliga anslagsbeloppet torde jag först få erinra om att livsmedelskommissionen i

skrivelse den 19 oktober 1948 äskade ett belopp till avlöningar av 2 800 000 kronor. Till detta belopp skulle emellertid vid oförändrat personalbestånd behöva läggas ytterligare 150 000 kronor, motsvarande den löneökning, som föranletts av en av kommissionen med stöd av Kungl. Maj:ts den 22 oktober 1948 givna bemyndigande företagen översyn av de löner, som utgå till personalen vid kommissionen. Totalt skulle således vid oförändrat personalbestånd erfordras ett avlöningsbelopp av 2 950 000 kronor. En nedskärning av detta belopp med 450 000 kronor till 2 500 000 kronor synes mig motiverad med hänsyn till vad jag i det föregående anfört. Detta innebär i förhållande till under innevarande budgetår av Kungl. Maj:t anvisat belopp en minskning av avlöningsanslaget med 845 000 kronor. Av avlöningsanslaget på 2 500 000 kronor falla omkring 800 000 kronor på kostnader för livsmedelskommissionens krisreglerande verksamhet.

Vad beträffar anslaget till kommissionens omkostnader kan under de nya förutsättningar som nyss anförts en betydande besparing ernås främst genom minskning av tryckningskostnader för ransoneringskort o. d. Enligt vad jag inhämtat från kommissionen kan minskningen beträffande trycknings- och annonskostnader uppskattas till omkring 700 000 kronor och beträffande expenser till 100 000 kronor. Då vissa ytterligare smärre besparingar kunna ernås, synes omkostnadsanslaget kunna upptagas till ett avrundat belopp av 1 400 000 kronor, varav omkring 900 000 kronor för krisregleringarna. Detta innebär en minskning i förhållande till anvisat belopp under innevarande budgetår med 1 920 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

å riksstaten för budgetåret 1949/50 under tolfte huvudtiteln anvisa

a) till *Statens livsmedelskommission*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor;

b) till *Statens livsmedelskommission*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 1 400 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Östen Falken.